

MARKUZEOVA KRITIKA
PARSONSA I
NEOFUNKCIONALISTIČKA
TEORIJA SLOJEVITOSTI

-
- ▶ KUTURNA REVOLUCIJA 1960-ih U SAD KAO DA PROTIVRJEČI PARSONSOVOJ TVRDNJI O STALNOSTI NORMATIVNIH SISTEMA
  - ▶ Osnovna promjena u dotadašnjem kulturnom sistemu SAD odnosila se na odbacivanja dva stara vladajuća moralna načela:
    - ▶ načelo apsolutnih vrijednosti
    - ▶ načelo samosavlađivanja (podsticanje hedonizma)
  - ▶ HEDONISTIČKA KULTURA SE POKLAPA SA INTERESIMA STRUKA
  - ▶ GLAVNI IDEOLOZI AMERIČKE KULTURNE REVOLUCIJE

-
- ▶ SLOBODA-NEOBAVEZNOST
  - ▶ SLOBODA NEZAVISNOST OD SVAKE LJUBAVI
  - ▶ NOVO DRUŠTVO KOJE ŽELI DA OSTANE VJEČNO MLADO OSLOBOĐENO SVIH OBAVEZA

▶ **VRLI NOVI SVIJET**

- ▶ SVJETSKA DRŽAVA (engleski kao univerzalni jezik, vječna mladost, nestajanje porodice, djeca nastaju vještački, promiskuitet kao moralna obaveza, nepoželjnost ljubavi)

-
- ▶ KULTURA ZABAVE
  - ▶ sloboda-lijepo se provoditi
  - ▶ taktiloskopi
  - ▶ MODERAN, MATRIJALISTIČKI SVIJET BEZ PORODICE, UMJETNOSTI, EMOCIJA
  - ▶ KLASNA STRUKTURA
    - ▶ biološki i vaspitno
    - ▶ hipnopedija
    - ▶ potrošačka kultura

- ▶ KRITIKA PARSONSA

- ▶ pre naglašavanje postojanosti i intergrisanosti društvenog sistema, a zapostavljanje promjenljivosti i sukoba unutar njega

- ▶ pre naglašavanje značaja vrijednosnog poretka, a potcjenjivanje materijalističkog objašnjenja

- ▶ ELASTIČNOST VRIJEDNOSNOG SISTEMA

▶ NEOFUNKCIONALISTIČKA TEORIJA SLOJEVITOSTI

▶ KINGSLI DEJVIS I VILBERT MUR

- ▶ U društvu je neophodan mehanizam koji će moći da obezbijedi 4 stvari:
  - ▶ 1. sve uloge moraju biti podijeljene
  - ▶ 2. uloge moraju biti dodijeljene onima koji su najsposobniji da ih izvršavaju
  - ▶ 3. sistem mora omogućiti da svako prođe kroz odgovarajuću obuku za pojedine uloge
  - ▶ 4. sistem mora obezbijediti da se uloge obavljaju savjesno

-
- ▶ Stratifikacija je mehanizam koji obezbjeđuje sve četiri stavke (nejednake nagrade)
  - ▶ Najvažniji položaji imaju dugotrajnu obuku
  - ▶ Loša plaćenost ne podrazumijeva funkcionalnu nevažnost
  - ▶ Važnost svakog položaja mjeri se na dva načina:
    - ▶ 1. utvrditi nivo u kojem je taj položaj funkcionalno jedinstven
    - ▶ 2. utvrditi nivo do kog drugi položaji zavise od njega
  - ▶ teorija se odnosi na cjelinu zanimanja, a ne na pojedinačna zanimanja
  - ▶ veličina ekonomske nagrade je često glavni pokazatelj društvenog statusa
  - ▶ nefunkcionalnost vlasništva

- ▶ MELVIN TJUMIN

- ▶ Srazmjernost funkcionalnog značaja zanimanja i nagrada

- ▶ Razlike u plati mogu biti izraz različite društvene moći, a ne važnosti

- ▶ Gubitak zarade zbog školovanja se nadoknađuje za desetak godina

- ▶ Stratifikacija nije u svim društvima funkcionalna

- ▶ Stratifikacija proizvodi nezadovoljstvo

- ▶ PITER SAUNDERS

- ▶ Funkcionalistička teorija se odnosi na položaje a ne pojedince

- ▶ Svi položaji su funkcionalni, ali njihov značaj se mijenja u različitim okolnostima

- ▶ Školovanje nije samo gubitak dohotka, već i rizik

- ▶ Ukidanje stratifikacije negativno utiče na društvo

-
- ▶ MAJKL JANG
  - ▶ Disfunkcija meritokratije
  - ▶ Demotivisanost nižih slojeva
  - ▶ Arogancija viših slojeva
  - ▶ Sumnja u liberalna načela pravednog društva
  - ▶
  - ▶ EVA ROSENFELD
  - ▶ Neizbježnost stratifikacija, čak i u kibucima
  - ▶ Svaka podjela rada doprinosi pojavi stratifikacije